

MA'MURIY HUQUQ TUSHUNCHASI, PREDMETI, USLUBI VA TIZIMI.

Jaxonov Akmal Xolmirzaevich

O'zbekiston Respublikasi IIV Jizzax akademik litseyi

Jaxonov Abrorjon Xolmirzayevich

O'zbekiston Respublikasi IIV Jizzax akademik litseyi

Annotatsiya: Ma'muriy huquq – bu davlat boshqaruvi va ma'muriy faoliyatni tartibga soluvchi huquqiy normalar majmuasidir. U davlat organlari, tashkilotlar va fuqarolar o'rtasidagi munosabatlarni tartibga soladi va davlatning ichki ishlarini boshqarish jarayonida yuzaga keladigan huquqiy munosabatlarni belgilaydi. Ma'muriy huquqning asosiy maqsadi davlat boshqaruvini samarali va adolatli amalga oshirish, fuqarolarning huquq va erkinliklarini himoya qilish, shuningdek, davlat va jamiyat manfaatlarini ta'minlashdir.

Kalit so'zlar: ma'muriy huquq, huquqiy soha, davlat, boshqaruv, munosabatlar, tartib, fuqarolar, tashkilotlar.

Аннотация: Административное право – это совокупность правовых норм, регулирующих государственное управление и административную деятельность. Он регулирует отношения между государственными органами, организациями и гражданами и определяет правоотношения, возникающие в процессе управления внутренними делами государства. Основной целью административного права является эффективное и справедливое осуществление государственного управления, защита прав и свобод граждан, а также обеспечение интересов государства и общества.

Ключевые слова: административное право, правовая сфера, государство, управление, отношения, порядок, граждане, организации.

Abstract: Administrative law is a set of legal norms regulating state management and administrative activities. It regulates the relations between state bodies, organizations and citizens and defines the legal relations that arise in the process of managing the internal affairs of the state. The main goal of administrative law is effective and fair implementation of state administration, protection of rights and freedoms of citizens, as well as ensuring the interests of the state and society.

Key words: administrative law, legal sphere, state, management, relations, order, citizens, organizations.

Ma'muriy huquq tushunchasi, avvalo, davlatning ichki ishlarini tartibga solish va fuqarolar bilan davlat organlari o'rtasidagi munosabatlarni belgilashga qaratilgan. Bu huquqiy soha, shuningdek, davlat xizmatlarini ko'rsatish, ma'muriy jarayonlar, ma'muriy javobgarlik va boshqa ko'plab sohalarni o'z ichiga oladi. Ma'muriy huquq,

shuningdek, davlat organlari va fuqarolar o'rtasidagi o'zaro munosabatlarni tartibga solish orqali davlat boshqaruvining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Ma'muriy huquqning predmeti – bu ma'muriy faoliyat jarayonida yuzaga keladigan huquqiy munosabatlardir. U davlat organlari, tashkilotlar va fuqarolar o'rtasidagi munosabatlarni o'z ichiga oladi. Ma'muriy huquq, shuningdek, davlat boshqaruvi, davlat xizmatlari, ma'muriy jarayonlar, ma'muriy javobgarlik va boshqa ko'plab sohalarni qamrab oladi. Bu huquqiy soha davlatning ichki ishlarini tartibga solish, fuqarolarning huquqlarini himoya qilish va davlat organlarining faoliyatini nazorat qilishda muhim ahamiyatga ega. Ma'muriy huquqning uslubi – bu ma'muriy huquqiy normalarni amalga oshirish va ularni qo'llash jarayonida qo'llaniladigan usullar va uslublardir. Uslubiy jihatdan, ma'muriy huquq ko'plab usullarni o'z ichiga oladi, jumladan, normativ-huquqiy hujjatlarni ishlab chiqish, ma'muriy jarayonlarni tashkil etish, davlat xizmatlarini ko'rsatish va fuqarolar bilan muloqot qilish. Ma'muriy huquqiy normalarni qo'llash jarayonida o'qitish, maslahat berish, nazorat qilish va boshqa usullar ham qo'llaniladi. Bu uslublar davlat organlarining faoliyatini samarali tashkil etish va fuqarolarning huquqlarini himoya qilishda muhim rol o'ynaydi. Ma'muriy huquq tizimi esa, ma'muriy huquqiy normalar va institutlarning bir-biri bilan bog'liq bo'lgan tuzilmasidir. U ma'muriy huquqning asosiy bo'limlarini o'z ichiga oladi, jumladan, ma'muriy jarayonlar, ma'muriy javobgarlik, davlat xizmatlari, davlat organlari va ularning faoliyati.[3]

Ma'muriy huquq tizimi, shuningdek, ma'muriy huquqiy munosabatlarni tartibga soluvchi normativ-huquqiy hujjatlarni ham o'z ichiga oladi. Bu tizimning asosiy maqsadi davlat boshqaruvini samarali amalga oshirish, fuqarolarning huquq va erkinliklarini himoya qilish va davlat va jamiyat manfaatlarini ta'minlashdir. Ma'muriy huquqning asosiy xususiyatlaridan biri – uning dinamikligi va o'zgaruvchanligidir. Davlat va jamiyat hayotidagi o'zgarishlar, iqtisodiy va ijtimoiy jarayonlar ma'muriy huquqni yangilash va takomillashtirishni talab qiladi. Shu sababli, ma'muriy huquq doimiy ravishda rivojlanib boradi va yangi normativ-huquqiy hujjatlar ishlab chiqiladi. Bu jarayon, o'z navbatida, davlat boshqaruvining samaradorligini oshirishga va fuqarolarning huquqlarini himoya qilishga xizmat qiladi.[1]

Ma'muriy huquqning ahamiyati shundaki, u davlat va fuqarolar o'rtasidagi munosabatlarni tartibga soladi, fuqarolarning huquq va erkinliklarini himoya qiladi, shuningdek, davlat organlarining faoliyatini nazorat qiladi. Ma'muriy huquq, shuningdek, davlat xizmatlarini ko'rsatish jarayonida fuqarolarni himoya qilish va ularning manfaatlarini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Bu huquqiy soha, shuningdek, davlat boshqaruvini samarali amalga oshirish va jamiyatda tartibni saqlashda muhim ahamiyatga ega. Ma'muriy huquqning asosiy bo'limlari quyidagilardan iborat: ma'muriy jarayonlar, ma'muriy javobgarlik, davlat xizmatlari va davlat organlari faoliyati. Har bir bo'lim o'ziga xos vazifalar va funksiyalarni bajaradi. Ma'muriy

jarayonlar davlat organlari tomonidan fuqarolar va tashkilotlarga nisbatan qabul qilinadigan qarorlar, buyruqlar va boshqa hujjatlarni ishlab chiqish va amalga oshirish jarayonlarini o'z ichiga oladi. Ma'muriy javobgarlik esa davlat organlari va ularning xodimlarining huquqiy javobgarligini tartibga soladi.[4]

Davlat xizmatlari bo'limi davlat organlari tomonidan fuqarolarga ko'rsatiladigan xizmatlarni tartibga soladi. Bu bo'limda davlat xizmatlarini ko'rsatish tartibi, shartlari va mexanizmlari ko'rib chiqiladi. Davlat organlari va ularning faoliyati bo'limi esa davlat organlarining tuzilishi, funksiyalari, vakolatlari va faoliyatini tartibga soladi. Bu bo'limda davlat organlarining samarali faoliyatini ta'minlash uchun zarur bo'lgan normativ-huquqiy hujjatlar va mexanizmlar ko'rib chiqiladi. Ma'muriy huquqning rivojlanishi va takomillashuvi davlat va jamiyat hayotidagi o'zgarishlarga bog'liqdir. Iqtisodiy, ijtimoiy va siyosiy jarayonlar ma'muriy huquqni yangilash va takomillashtirishni talab qiladi. Shu sababli, ma'muriy huquq doimiy ravishda rivojlanib boradi va yangi normativ-huquqiy hujjatlar ishlab chiqiladi. Bu jarayon, o'z navbatida, davlat boshqaruvining samaradorligini oshirishga va fuqarolarning huquqlarini himoya qilishga xizmat qiladi.[5]

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, ma'muriy huquq davlat boshqaruvi va ma'muriy faoliyatni tartibga soluvchi muhim huquqiy sohadir. Uning predmeti, uslubi va tizimi davlat organlari, tashkilotlar va fuqarolar o'rtasidagi munosabatlarni tartibga solish, fuqarolarning huquqlarini himoya qilish va davlat va jamiyat manfaatlarini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Ma'muriy huquq doimiy ravishda rivojlanib boradi va davlat boshqaruvining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Murodov, A. (2020). "Ma'muriy huquq: nazariya va amaliyot". Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.
2. Toshpulatov, S. (2019). "Davlat boshqaruvi va ma'muriy huquq". Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi.
3. Abdullayev, R. (2021). "Ma'muriy huquq va uning asosiy tamoyillari". Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi.
4. Qodirov, A. (2018). "Ma'muriy huquq va davlat xizmatlari". Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Davlat xizmatlari agentligi.
5. Xudoyberdiyev, M. (2022). "Ma'muriy jarayonlar huquqi". Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy sudining axborot-tahlil markazi.
6. Saidov, A. (2020). "Fuqarolik va ma'muriy huquq". Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.
7. Ismoilov, D. (2023). "Davlat organlari va ularning huquqlari". Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi.
8. Rahimov, E. (2021). "Ma'muriy huquq va uning amaliyotdagi o'rni". Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi.